

แนวคิดในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์
The concepts for increasing the confidence of Forensic Evidence

ชิตชนก ขวัญพรหม¹

ดร.สาริส่า ปิ่นคำ²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิตเศ³

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: may-chit@hotmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: serisa.pi@ssru.ac.th

³ประธานหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email: Narong.kulnides@gmail.com

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันนี้ ได้เกิดปัญหาทางด้านอาชญากรรมขึ้นมากมายซึ่งการที่จะนำตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริง มาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะการนำพยานหลักฐานมายืนยัน ให้สามารถพิสูจน์ความผิดได้อย่างชัดเจนและพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ถือว่าเป็นพยานหลักฐาน ที่มีความสำคัญและมีความน่าเชื่อถืออย่างมากในการพิสูจน์หาความจริงวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จากการสังเคราะห์เอกสาร พบว่า มีแนวคิดในการศึกษา คือ 1. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่น 2. แนวคิดเกี่ยวกับพยานหลักฐาน 3. แนวคิด เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ โดยแนวคิดดังกล่าวต่างมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

คำสำคัญ: ความเชื่อมั่น, พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

Abstract

Nowadays, have a lot of crime. It is very important to bring the true offender to the penalty. In particular, the testimony confirmed can prove the fault clearly and forensic evidence is evidence it is very important and reliable to prove the truth. The purpose of the study was to increase the confidence of forensic evidence. From the synthesis of the document, the concept of the study is 1. concept of confidence 2. Concepts of evidence 3. Concept of forensic evidence. These concepts are interrelated.

Keywords: Confidence, Forensic Evidence

บทนำ

ในปัจจุบัน ได้เกิดปัญหาทางด้านอาชญากรรมขึ้นมากมายซึ่งการที่จะเอาตัวผู้กระทำผิดที่แท้จริง มาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมนั้นเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะจะต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐาน มายืนยันให้สามารถพิสูจน์ความผิดได้อย่างชัดเจน ในประเทศที่พัฒนาแล้ว ตัวอย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่น เมื่อเกิด คดีฆาตกรรมเกิดขึ้น ได้มีการนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ค้นคว้าวิจัยและผลิตเครื่องมือ วิทยาศาสตร์ที่ทันสมัยมาใช้ในการตรวจพิสูจน์ผสมผสานกับหลักนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้ผลที่ถูกต้องแท้จริง โดยสามารถจับกุมคนร้ายได้ถึง 90% เมื่อเกิดคดีอาชญากรรมขึ้น สถานที่เกิดเหตุถือเป็นสถานที่แรกของ กระบวนการต่างๆ และเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการทั้งหลาย เมื่อเกิดเหตุดังกล่าวขึ้นแล้วผู้ที่มีหน้าที่ รับผิดชอบ เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานที่เกิดเหตุ ผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์จะต้องให้ความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจเก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้มา ซึ่งพยานหลักฐานที่สามารถนำมาพิสูจน์ถึงการกระทำผิดและตัวผู้กระทำผิดนำผลที่ได้มาประมวลเหตุการณ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่แท้จริงของรายละเอียดแห่งคดี ผลการตรวจวัตถุพยานดังกล่าวจึงเป็นข้อมูลสำคัญ ที่สามารถนำมาใช้สนับสนุนการสืบสวนสอบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานต่อศาลในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องภายหลังเกิดเหตุ ด้วยเหตุนี้จึงไม่ใช่เพียงแต่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่ เกิดเหตุเท่านั้นที่ต้องมีความรู้ความชำนาญในการตรวจสถานที่เกิดเหตุ แม้แต่อัยการ ผู้พิพากษาและผู้ตรวจ พิสูจน์หรือผู้ชำนาญการที่ตรวจพิสูจน์วัตถุพยานต่างๆ ทางวิทยาศาสตร์ควรศึกษาและรอบรู้ เนื่องจาก มีโอกาสที่ผู้ชำนาญการจะต้องเข้าร่วมตรวจเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการให้คำแนะนำการเก็บ รักษาพยานหลักฐานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการนำมาใช้ตรวจพิสูจน์ทาง วิทยาศาสตร์(พัชรา สีนลอยมา, 2560)

การดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยนั้นเป็นการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ ที่ทุกฝ่ายมีหน้าที่ในการค้นหา ความจริงและการชี้ขาดข้อเท็จจริง ศาลจึงต้องอาศัยพยานหลักฐานเป็นเครื่องค้ำจุนและในคดีอาญานั้นในเรื่อง เกี่ยวกับความผิดต้องมีการพิสูจน์จนสิ้นสงสัย คือการแสดงให้เห็นศาลเห็นด้วยพยานหลักฐานถึงการมีอยู่ของ ข้อเท็จจริงโดยปราศจากข้อสงสัย ฉะนั้นการรวบรวมพยานหลักฐานจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การ ยืนยันตัวผู้กระทำผิด และนำตัวผู้กระทำผิดมารับโทษตามกฎหมายได้ ในกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ มีวิธีการ ยืนยันตัวบุคคลได้หลายวิธี เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ การตรวจสภาพฟัน การเปรียบเทียบสารพันธุกรรม เป็นต้น (สุรนาท วงศ์พรหมชัย, 2551)

ดังนั้น จากความสำคัญของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะเพิ่มความเชื่อมั่น ของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ในการนำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นศึกษาแนวคิดในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐาน ทางนิติวิทยาศาสตร์และการนำพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมของ ประเทศไทย

แนวคิดในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่น

วิทย์ เทียงบุญธรรม (2541) ได้ให้ความหมายของ ความเชื่อมั่นว่า ความเชื่อถือ ความเชื่อใจ ความไว้วางใจและความมั่นใจ นอกจากนี้ Altman and Taylor (1973) กล่าวว่า ความมั่นใจเป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อมั่นเป็นผลมาจากความเชื่อที่มีต่อองค์กร โดยเชื่อมั่นว่าองค์กรที่น่าเชื่อถือจะต้องประกอบไปด้วย การบริการที่มีคุณภาพ มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือ

2. แนวคิดเกี่ยวกับพยานหลักฐาน

2.1 ความหมายและพยานหลักฐานในคดีอาญา

สมภพ เองสมบุญ(2551) ได้ให้ความหมายของ พยานหลักฐานว่า สิ่งใดๆ ที่สามารถใช้พิสูจน์ได้ว่ามีกรกระทำผิดเกิดขึ้น ใช้บอกได้ว่าใครเป็นผู้กระทำผิด และสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำผิดเข้ากับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้ พยานหลักฐานจึงประกอบด้วย พยานบุคคล พยานเอกสารและพยานวัตถุ นอกจากนี้ สฤชต์ สืบพงษ์ศิริ(2551)กล่าวว่า พยานหลักฐาน หมายถึง สิ่งใดที่สามารถจับต้องได้ตามกฎหมาย และเป็นสิ่งที่สามารถนำเสนอในชั้นศาลเพื่อพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงในคดีได้ คือ พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือ พยานบุคคล ตลอดจนหลักฐานอื่นๆ ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องพิสูจน์การกระทำผิดได้ เช่น บุคคลใดรู้เห็นพฤติกรรมในการกระทำผิดของคนร้ายถือว่าเป็นพยานบุคคล ส่วนเอกสารต่างๆ ที่ได้กระทำขึ้นโดยชอบหรือมิชอบด้วยกฎหมายก็ดีและกระทำขึ้นโดยผู้ร้าย หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดก็ตามถือเป็นพยานเอกสาร ส่วนวัตถุต่างๆ ที่คนร้ายใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำผิดซึ่งตรวจพบในสถานที่เกิดเหตุถือเป็นพยานวัตถุหรือวัตถุพยาน

พยานหลักฐานในคดีอาญาประกอบด้วย(ศรัณย์ภัทร เสียงสูง, 2559)

1. พยานบุคคล หมายความว่า ถ้อยคำของบุคคลที่มาให้การต่อหน้าพนักงานหรือศาลรวมทั้งอากัปกริยาอาการของคนไข้ที่สามารถแสดงออกซึ่งแทนความหมายของถ้อยคำพูด
2. พยานเอกสาร หมายความว่า ข้อความใด ๆ ที่สื่อถึงความหมายใดที่เจ้าพนักงานหรือศาลสามารถอ่านหรือตรวจดูได้จากหนังสือ ลายลักษณ์อักษร หรือเครื่องหมาย รุปรอยใด ๆ โดยประการที่ว่าเครื่องหมาย รุปรอยนั้นสามารถใช้แทนลายลักษณ์อักษรได้
3. พยานวัตถุ หมายความว่า สิ่งของใดๆ ที่คู่ความอ้างเป็นพยานหลักฐานในคดี ด้วยความประสงค์ที่จะให้เจ้าพนักงานหรือศาลตรวจดูรูปร่างลักษณะของสิ่งของหรือวัตถุนั้นเพื่อประโยชน์แก่คดีของตน
4. พยานผู้เชี่ยวชาญการพิเศษ หมายความว่า บุคคลผู้มีอาชีพหรือมิใช่ก็ตาม มีความรู้ความชำนาญพิเศษในการใดๆ ซึ่งความเห็นของเขานั้นมีประโยชน์ในการวินิจฉัยคดีได้

2.2 ประเภทของพยานหลักฐาน

พยานหลักฐานแบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่พยานหลักฐานโดยตรง (Direct Evidence) พยานประเภทนี้ ได้แก่ พยานบุคคลหรือประจักษ์พยานที่รู้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยอาจรับรู้ด้วยประสาทตา หู จมูก สัมผัสหรือลิ้นรส มิใช่ได้ยินได้ฟังมาจากผู้อื่นอีกทอดหนึ่งพยานแวดล้อมกรณี (Circumstantial Evidence) หรือพยานหลักฐานทางอ้อมเป็นพยานหลักฐานที่ไม่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้โดยตรง แต่สามารถนำมาปะติดปะต่อให้เกิดความคิด ลำดับหรือเชื่อมโยงเหตุการณ์ได้ เพื่อบอกถึงข้อเท็จจริงบางอย่างหรือหลายอย่าง ซึ่งนำมาใช้คลี่คลายปัญหาในคดีได้และพยานหลักฐานที่แท้จริง (Real Evidence) ได้แก่ พยานวัตถุที่มีความชัดเจนในตัวเอง เป็นพยานหลักฐานที่มีความสำคัญที่สุดและสามารถนำไปใช้เพื่อยืนยันการกระทำผิดในคดีนั้นๆ ได้โดยตรงหรือนำไปเชื่อมโยงเกี่ยวพันกับคดีได้ เช่น คราบเลือด คราบสูลิจ เส้นผม เส้นขน รอยลายนิ้วมือ เส้นใยผ้าและอาวุธอื่นๆ ฯลฯ (สันต์ สุขวัจน์, 2550)

2.3 พยานวัตถุ

พยานวัตถุ แบ่งตามลักษณะการเก็บออกได้เป็น 2 ชนิด (พีชรา สีนลอยมา, 2560) ได้แก่

1. พยานวัตถุที่เคลื่อนย้ายไม่ได้ (Fixed of Immovable Evidence) เป็นพยานวัตถุที่มีขนาดใหญ่, น้ำหนักมาก หรือถ้าเคลื่อนย้ายอาจทำให้คุณสมบัติบางอย่างเปลี่ยนไป เช่น ผนัง, เตาผิง, รอยประทับยางรถยนต์ เป็นต้น พยานวัตถุชนิดนี้จะใช้วิธีเก็บรักษาโดยการถ่ายภาพ วาดรูปเหมือนตามมาตรา ส่วนของจริง หล่อปูนพลาสติก เป็นต้น

2. พยานวัตถุที่เคลื่อนย้ายได้ (Movable Evidence) เป็นวัตถุพยานที่มีขนาดเล็ก มีน้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายได้โดยไม่ทำให้คุณสมบัติเปลี่ยนไป เช่น กระบอง แก้ว ของเหลว ชิ้นส่วนพรหม เป็นต้น

2.4 คุณค่าของพยานหลักฐาน (Spirit of Evidence)

คุณค่าของพยานหลักฐาน คือ พยานหลักฐานที่แสวงหามาได้ตั้งนั้น นอกจากเป็นพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงแล้วยังเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยชอบตามหลักนิติธรรมและเอื้อต่อกระบวนการยุติธรรมพยานหลักฐานที่ดีจะต้องสามารถพิสูจน์ความจริงได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงที่สุดอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ทางมนุษยธรรม (Humanity) และจะต้องเอื้อประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม (สฤชต์ สืบพงษ์ศิริ, 2551)

การที่พยานหลักฐานจะเป็นที่ยอมรับใช้ในชั้นศาลได้จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์พื้นฐาน 4 ประการ คือ (Hobson, 1992)

กฎข้อที่ 1 *ป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ* เริ่มต้นตั้งแต่เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจคนแรกไปถึงสถานที่เกิดเหตุ จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น

กฎข้อที่ 2 *เก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย* บุคคลที่ทำการเก็บพยานหลักฐานนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการเข้าและเก็บพยานวัตถุต่างๆ ในสถานที่เกิดเหตุได้ตัวอย่างเช่น พนักงานสอบสวน เป็นเจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐานหรือเจ้าหน้าที่วิทยาการตำรวจ เป็นต้น

กฎข้อที่ 3 *กระทำการค้นหาพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม* ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุจะต้องไม่มองข้ามหรือละเลยพยานวัตถุทุกชิ้น ถ้าสงสัยว่าสิ่งนั้นจะเป็นพยานวัตถุหรือไม่ให้ทำการเก็บไว้ก่อน พร้อมทั้งระบุรายละเอียดของพยานวัตถุตำแหน่งที่พบและบรรจุในหีบห่อรักษาไว้ได้อย่างเหมาะสม

กฎข้อที่ 4 *มีลูกโซ่การครอบครองพยานหลักฐานโดยตลอด* หมายความว่า พยานนั้นต้องอยู่ในการคุ้มครองดูแลของบุคคลหรือหน่วยงาน ตั้งแต่เริ่มเก็บจนกระทั่งแสดงในชั้นศาลโดยไม่ขาดช่วงการครอบครองเลย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการครอบครอง เช่น ส่งของกลางไปตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการจะต้องมีหลักฐานแสดงการรับส่งของกลางนั้นโดยตลอดโดยทั่วไปแล้วขั้นตอนการตรวจสอบพยานหลักฐานในชั้นศาลสามารถกระทำได้โดยบุคคลที่เป็นผู้พบพยานหลักฐานนั้นในสถานที่เกิดเหตุ แต่ในบางกรณีที่มีบุคคลหรือหน่วยงานครอบครองพยานหลักฐานมากกว่าหนึ่ง เช่น เมื่อนำพยานวัตถุส่งตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการ ศาลจะต้องให้แสดงลูกโซ่แห่งการครอบครองวัตถุพยาน ซึ่งประกอบไปด้วย (สฤชต์ สืบพงษ์ศิริ, 2551)

1. การจัดการ (Taking) กระทำโดยบุคคลผู้เก็บพยานวัตถุเพื่อจำแนกพยานวัตถุในสถานที่เกิดเหตุ โดยการทำ ตำนาน ระบุวัน เดือน ปี เวลาที่เก็บ พร้อมทั้งรายละเอียดต่างๆ ของพยานวัตถุนั้นจากสถานที่เกิดเหตุจริง

2. การเก็บ (Keeping) พิสูจน์ให้เห็นว่าการเก็บและครอบครองพยานวัตถุได้กระทำอย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดการปนเปื้อนหรือผิดพลาดขึ้น วิธีการที่ดีที่สุด คือแสดงให้เห็นว่าพยานวัตถุนั้นได้ถูกเก็บอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการแยกเก็บและจำกัดให้เกี่ยวข้องได้เฉพาะผู้ที่จำเป็นเท่านั้น

3. การขนส่ง (Transporting) การขนส่งวัตถุพยานทุกครั้ง จะต้องมีความรัดกุมและแสดงให้เห็นว่าไม่เกิดการสับสนกับของกลางหรือพยานวัตถุอื่นๆ รวมถึงแสดงให้เห็นถึง พยานวัตถุนั้นได้ถูกบรรจุหีบห่อปิดผนึก และติดฉลากได้อย่างเหมาะสม

4. การส่งมอบ (Delivering) เป็นการตรวจพิสูจน์ว่า ของกลางได้ส่งมอบให้แก่ผู้รับ อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยมีหลักฐาน แสดงวัน เดือน ปี เวลา ที่รับของกลาง รายละเอียดของของกลาง และให้ผู้รับลงลายมือชื่อพร้อมทั้ง วัน เวลา ไว้ในสำเนาหนังสือนำส่ง

ดังนั้น หากมีการหลีกเลี่ยงหรือปฏิบัติเบี่ยงเบนไปจากกฎเกณฑ์พื้นฐาน 4 ประการ นี้จะเป็นจุดอ่อนให้ทนายสามารถโต้แย้งในชั้นศาลทำให้คุณค่าของพยานหลักฐานสูญหายไป (Hobson, 1992)

แนวคิดเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

ในการศึกษานิติวิทยาศาสตร์เป็นการนำวิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความเพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษ(อรรถพล แซ่มสุวรรณวงศ์, 2544)

วัชรินทร์ อ่วมฟูง (2556) ให้ความหมายของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ว่า หลักฐานต่างๆ ซึ่งอาจใช้บอกได้ว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด และสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำความผิดเข้ากับอาชญากรรมได้ โดยจะต้องมีการตรวจพิสูจน์และแปรผลของพยานหลักฐานโดยผู้เชี่ยวชาญและเครื่องมือที่เชื่อถือได้

พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นด้วยการวิเคราะห์หรือวิจัย ซึ่งในทางกฎหมายถือว่าพยานหลักฐานเหล่านี้เป็นพยานหลักฐานอย่างหนึ่งที่จะนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาหรือเพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าจำเลยมีความผิดหรือไม่โดยกำหนดวิธีการนำสืบไว้ คือ หากคู่ความประสงค์จะอ้างหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เข้าสู่สำนวนเพื่อนำสืบข้อเท็จจริงให้นำสืบโดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ทำการตรวจวิเคราะห์หรือได้วิจัยสังเกตเหตุการณ์หรือสิ่งของต่างๆที่เกี่ยวข้องกับในคดีนั้นมาแล้วซึ่งมีการนำหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยคลี่คลายคดีต่างๆที่มีความสำคัญและมีความยุ่งยากสลับซับซ้อนทั้งที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศมาแล้วหลายคดีเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา คดีที่มีการนำหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยในการคลี่คลายคดีได้แก่ คดีลอบสังหารประธานาธิบดีเคนเนดี พศ.ค.ศ.1963, คดีโอ เจ ซิมป์สันฆาตกรรมภรรยาและเพื่อนมิถุนายน ค.ศ.1994 และในประเทศอังกฤษคดีสำคัญที่มีการนำหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มาช่วยในการคลี่คลายคดีคือ คดีฆาตกรรมอำพรางที่ฟาร์มวิตเดนฮิลล์หมู่บ้านฮอตตัน ในปี ค.ศ.1984 ส่วนในประเทศไทยคดีที่สำคัญและมีความสลับซับซ้อนซึ่งคลี่คลายลงได้โดยอาศัยหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่คดีฆาตกรรม นางสาวดอริส ฟอน ฮาเฟน นางแบบสาวชาวเดนมาร์ก เมื่อ 24 มกราคม พ.ศ. 2511, คดีฆาตกรรมนางศยามล ในปี พ.ศ. 2536, คดีฆาตกรรมนายแสงชัย สุนทรวัฒน์ในปี พ.ศ. 2539, คดีฆาตกรรมนางสาวเจนจิรา พลอยอุจน์ศรี นักศึกษาแพทย์ปี ในปี 5 พ.ศ. 2541 และคดีที่ได้รับความสนใจจากประชาชนคือ คดีฆาตกรรมแพทย์หญิงผ่องพรรณ บุญเกษมสันติ โดยศาลฎีกาพิพากษาประหารชีวิตนายแพทย์วิสุทธิ์บุญเกษมสันติ (สามี)จากผลการพิสูจน์ DNA ประกอบกับพยานแวดล้อมต่างๆจึงเชื่อได้ว่า แพทย์หญิงผ่องพรรณ เสียชีวิตแล้วถึงแม้ว่าจะไม่พบศพของผู้เสียชีวิต (พัชรา สีนลอยมา, 2560)

ประโยชน์ของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

1. เป็นเครื่องช่วยชี้ว่ามีมีการก่ออาชญากรรมแน่นอน เช่น ผู้เสียหายแจ้งว่าถูกข่มขืน เมื่อตรวจพบว่าผู้เสียหายมีเสื้อผ้าฉีกขาดและมีบาดแผลและร่องรอยการถูกข่มขืน

2. เป็นเครื่องช่วยชี้ว่าผู้ต้องสงสัยได้อยู่ในที่เกิดเหตุ เช่น ตรวจพบขนแมวที่ขาทางเกงของผู้ต้องสงสัยที่ผู้ต้องสงสัยอธิบายที่มาไม่ได้และบ้านที่ผู้เสียหายถูกข่มขืนเลี้ยงแมว

3. เป็นเครื่องช่วยชี้ว่าบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เช่น การตรวจพบลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ต้องสงสัยในด้านในของถุงมือที่ถอดทิ้งไว้ในบ้านที่ถูกโจรกรรม
4. เป็นเครื่องช่วยกันผู้บริสุทธิ์ออกไป เช่น เด็กหญิง 2 คนพี่น้องกล่าวหาว่าผู้ต้องสงสัยว่าวางยา แต่จากการตรวจทั้งเลือดและปัสสาวะของเด็กแล้วไม่พบสารใด ผู้ต้องสงสัยจึงเป็นผู้บริสุทธิ์
5. เป็นเครื่องยืนยันคำให้การของผู้เสียหาย เช่น ผู้เสียหายอ้างว่าถูกผู้ต้องสงสัยแทงมือ โดยผู้เสียหายได้เอามือที่เลือดออกป้ายไปบนแขนเสื้อของผู้ต้องสงสัย จากการตรวจคราบเลือดบนแขนเสื้อของผู้ต้องสงสัยพบว่า เป็นเลือดของผู้เสียหายจริง จึงเป็นเครื่องยืนยันคำให้การของผู้เสียหาย
6. ผู้ต้องสงสัยที่ถูกยึดด้วยพยานทางฟิสิกส์อาจจะสารภาพ ยกตัวอย่างเช่น ในคดีฆาตกรรมนางสาวเจนจิรา พลอยอุจน์ศรี เมื่อพิสูจน์ได้ว่า ผู้ตายเสียชีวิตเพราะถูกยิง ในขณะที่ผู้ต้องหาให้การกับตำรวจก่อนหน้านี้ว่าฆ่าโดยการบีบคอ ผู้ต้องหาจึงรับสารภาพ
7. มีค่ามากกว่าประจักษ์พยานเพราะเคยมีการทดลองแล้วพบว่าประจักษ์พยานอาจให้การคลาดเคลื่อนไปได้เมื่อเวลาผ่านไปเป็นเดือนหรือเป็นปี พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จึงได้รับความเชื่อถือจากศาลมากขึ้นเรื่อย ๆ
8. การไม่พบพยานทางนิติวิทยาศาสตร์ช่วยยืนยันว่าไม่มีอาชญากรรม เช่น แจ้งว่าถูกลักทรัพย์ แต่ตรวจแล้วไม่มีร่องรอยมัดและทรัพย์สินที่หายยังอยู่

บทวิเคราะห์แนวคิดในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

จากแนวคิดในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงแนวคิดการเพิ่มความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนกระบวนการที่จะทำให้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือในการที่จะทำให้ศาลรับฟังและพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดได้โดยแบ่งประเด็นออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. การทำให้พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ คือ การลดข้อบกพร่องหรือข้อเสียของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและให้มีความน่าเชื่อถือที่มากขึ้นทั้งจากตัววัตถุพยานเอง หรือจากบุคคลในกระบวนการยุติธรรมโดยทำได้ ดังนี้
 - 1.1 ให้ความรู้แก่ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุหรือพนักงานสอบสวน ได้รับการฝึกอบรมจนมีความรู้ความสามารถ จนเป็นที่แน่ใจแล้วว่าสามารถทำการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - 1.2 ให้ความรู้แก่ผู้ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุในการนำอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้เพื่อจะทำได้พยานหลักฐานในการมัดตัวผู้กระทำความผิด
 - 1.3 ผู้ที่มีหน้าที่ในการเก็บพยานหลักฐานควรมีอิสระในการทำงานไม่ขึ้นกับหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพื่อป้องกันการแทรกแซงการทำงาน
 - 1.4 มีห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน (Chain of Custody) ตั้งแต่จากสิ่งที่พบในสถานที่เกิดเหตุ การรวบรวมวัตถุพยาน การเก็บรักษา การวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ การส่งไปเก็บรักษา จนถึงการส่งผ่านไปศาล เพื่อสามารถที่จะตรวจสอบย้อนกลับไปได้
 - 1.5 มีการจัดอบรมและให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง มูลนิธิร่วมกตัญญู หรือผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ เพื่อเป็นการป้องกันพยานหลักฐานที่อาจถูกทำลายได้ง่ายและเป็นการไม่เพิ่มหรือทำลายวัตถุพยาน

2. การส่งเสริมให้มีหน่วยงานที่ควบคุมมาตรฐานในการทำงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย

เนื่องจากในกระบวนการยุติธรรมยุคใหม่ได้มีการให้ความสำคัญกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่นำมาพิสูจน์หาความจริง ซึ่งผู้มีส่วนหน้าในการให้บริการในด้านนิติวิทยาศาสตร์ต้องมีความอิสระในการทำงาน ระบบการทำงานต้องมีมาตรฐานเพื่อเป็นสร้างความน่าเชื่อถือของวัตถุพยาน และเพื่อเป็นทางเลือกให้กับประชาชนหน่วยงานในการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไม่ควรมีมากกว่าหนึ่งหน่วยงาน ควรมีการกำกับมาตรฐานในการปฏิบัติงานด้านความรู้ ห้องปฏิบัติการ ด้านนิติวิทยาศาสตร์ ด้านกฎหมาย และการสอบสวน เป็นต้น เพื่อเป็นทางเลือกให้ประชาชนและสร้างความน่าเชื่อถือในการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานและการตรวจพิสูจน์

ผู้เขียนได้ศึกษางานวิจัยของ สารัตน์ ล้วนดี (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้พยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาตีความผิดเกี่ยวกับร่างกายและชีวิต พบว่า ตัวแปรกลุ่มพยานหลักฐานที่มีความสัมพันธ์กับผลการพิจารณาคดีและมีความสัมพันธ์สูงที่สุดคือตัวแปรประจักษ์พยาน ส่วนตัวแปรพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และนิติเวชศาสตร์มีผลต่อการพิจารณาคดีใกล้เคียงกันและ Joseph L. Peterson และคณะ (2013) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการพิจารณาตีความอาญา โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ จากคดีอาญาจำนวนทั้งสิ้น 4,205 คดี ผลจากการศึกษาพบว่า พยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นพยานหลักฐานอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินพิจารณาตีความในศาล

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญและเป็นพยานหลักฐานอย่างหนึ่งที่มีผลในการพิจารณาตีความในชั้นศาล

บทสรุป

แนวคิดในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่น แนวคิดเกี่ยวกับพยานหลักฐาน และแนวคิดเกี่ยวกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ต่างมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยผู้วิจัยได้เสนอแนวคิดในการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ให้เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือเพื่อเป็นการลดข้อบกพร่องหรือข้อเสียของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือ คือ 1. การให้ความรู้แก่ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุหรือพนักงานสอบสวนในการตรวจสถานที่เกิดเหตุได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ 2. การนำอุปกรณ์เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ 3. การให้ผู้ที่มีหน้าที่ในการเก็บพยานหลักฐานมีอิสระในการทำงานเพื่อป้องกันการแทรกแซงในการทำงาน 4. การมีห่วงโซ่การครอบครองวัตถุพยาน 5. การให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง มูลนิธิร่วมกตัญญูหรือผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับพยานหลักฐานในที่เกิดเหตุ 6. การส่งเสริมให้มีหน่วยงานที่ควบคุมมาตรฐานในการทำงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยเพื่อเป็นทางเลือกให้ประชาชนและสร้างความน่าเชื่อถือในการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์

จากแนวความคิดดังกล่าวที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมาข้างต้น จึงเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นของพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมให้สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับผู้เสียหายและผู้ต้องหาได้เป็นอย่างดีจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจะต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนานำเอานิติวิทยาศาสตร์มาส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- พัชรา สีนลอยมา, 2560.การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยนิติวิทยาศาสตร์. สืบค้นวันที่ 23 กันยายน2561
จาก www.oja.go.th/th/wp-content/uploads/course/26-1-60.doc
- วัชรินทร์ อ่วมฟูง, 2556. ความรู้และความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์: ศึกษาเฉพาะกองบังคับการตำรวจนครบาล7.การค้นคว้าอิสระปริญญาวิทยาศาตรมหาบัณฑิต นิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิทย์ เทียงบุญธรรม. (2541). พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์ที่สุด.กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ศรัณย์ภัทร เสียสูง. การรับฟังพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ในคดีอาญาของประเทศไทย : กรณีศึกษาพยานหลักฐานทางชีววิทยาตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกา.สืบค้นวันที่ 23 กันยายน2561.
จาก https://www.rsu.ac.th/cja/Article/Article-Sarunyaphat_Sieangsung.pdf
- สันต์ สุขวัจน์, 2550. การตรวจสถานที่เกิดเหตุ. เอกสารประกอบการสอน. โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- สารัตน์ ล้วนดี, 2561. การใช้พยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ในการพิเคราะห์ความผิดเกี่ยวกับร่างกายและชีวิต. สืบค้นวันที่ 23 กันยายน2561.
จาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/VESTSU/article/.../92763/>
- สุรนาท วงศ์พรหมชัย, 2551. การตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์กับพยานหลักฐานในคดีอาญา. วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์. สืบค้นวันที่ 23 กันยายน2561.
จาก http://digi.library.tu.ac.th/journal/0051/2_2_aug_2551/09PAGE68_PAGE79.pdf
- สมภพ เองสมบุญ, 2551. การตรวจสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น. โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.
- สฤชดี สืบพงษ์ศิริ, 2551. เอกสารประกอบการสอน วิชา หลักการทางนิติวิทยาศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน2561.จาก http://www.ajampat.com/article/article_evidence.pdf.
- Altman, I., and Taylor, D. A. (1973). Social penetration: the development of interpersonal relationships. New York, NY: Holt, Rinehart and Winston.
- Hobson.B., (1992). Fire investigation: a new concept. Illinois: Charles C Thomas Publisher.
- Joseph L. Peterson,et al., (2013). Forensic Evidence on Criminal Justice Case Processing.Journal of ForensicScience58 (2013): S78-90.